

Биљана Пејровић

ОРФЕЈ И ЕУРИДИКА

ИЗЕНАДА, у Тартару наступише поплаве, и неке бујице блатне потскоше пролазима, и пољима Асфоделским, невеселим, а кад пред капијама Хадовог двора поче вода све брже надолазити, и у језеро Лет се сливати, нареди Хад окупљање, а Персефона изнесе бачве, те поданицима који бесциљни беху свеза вратове, ланцима што из дубине црног Ереба допираше, дужине те и те, а чим увиде Еуридика да јој је додељено исто чинити, приступи она Хаду с молбом да је од посла изузме, међутим, Хад пречу шта она рече, и тако се упути Еуридика подземном стазом којом се у мрачну пећину Акон поше, а кад из пећине на светло дана изађе, зачу неке божанске звуке што их у том трену Ног из Атене донесе.

ИЗЕНАДА, обузе Еуридику гнев надљудски, и нека ванземалска снага, али је сећања вратише у Аполонов храм, крај Орфеја бездушног, што јој се на вечну љубав заклинао, о љубави неисцрпно говорио, док је она његова певања слушала, само у њега занесена гледала, а док у долини Пенеја ка небу гледаше, допаде у руке Аристају гнусном, који је обешчисти умало, да од њега не побеже, и на отровну змију згази, међутим, познаваше Еуридика литературу, и шта књиге писаше, па мирно уста и кроз црних топола гај сиђе у подземље, али не знаде она да записане истине нико без накнаде не познаваше.

ИЗЕНАДА, освести се Еуридика која већ годинама на обали реке Стиг седеше и плакаше, и узалуд Орфеја чекаше, па је сви у Тарта-

ру подсмеху извргоше, а судије мртвима на опоравак у Јелисејске воћњаке послаше, али Еуридика Јелисејску срећну земљу и не виде, већ на стени једној високој оста, Орфеја чекајући, док се Орфеј горе, како пураше гласине, уз Диониса здружио, и уз њега даноноћно оргијаше, и погледе на Афродиту бацаше, због чега Дионис потајно све више беснеше, али мишљаше Еуридика, мишљаше, а тад ни слутњу немаше да ће долином Пенеја ходити опет: кад ланце око врата гневно отргне, а бачву с леђа збаци, кад Кербер мукло залаје, а Харон у напуклој барци не доведе ни живе, ни душе одбегле.

ИЗЕНАДА, пуче струна под руком Орфеја који на Дионисијским свечаностима наступаше, па му се, омамљеном од вина, учини да иза шареноликих глава извирује лик Еуридике, вољене, што јој се на вечну љубав заклињао, о љубави неисцрпно говорио, док је она његова певања слушала, само у њега занесена гледала, а док га Афродита зачуђено гледаше, он посрамљен уста, и из храна погнуте главе изађе, али то изађе на добро, јер Дионис већ цео венац бршљановог лишћа сажвака у бесу, и љубавним лудилом понет, кавгу спремаше.

ИЗЕНАДА, зачу Орфеј унутрашњи глас док у Врту Муза седише и мишљаше, али се не осврну на то што му глас рече, већ у сећањима туробним остаде, и часима оним кад за Еуридиком у Тартар пође, али на црну врбу једну у Персефонином гају оста наслоњен, те појасни зашто Платон о млитавости песниковог духа писаше, а после суморан Атиком луташе, и са Дионисом вино испијаше, и у суштини увек Еуридики певаше, а кад га птичији пев назад из сећања прену, крену он да дохвати лиру што му крај ногу лежаше, али му прсти захватише празнину само, а кад на доле, ка земљи погледа, имаше само земљу и видети.

ИЗЕНАДА, пожеле Еуридика да Орфеју лиру врати, док га иза храстовог стабла тужног посматраше, а и предуго за њим по Атици луташе, те закачи лиру на грану једну, и обавеза дрво да и пред неким Орфејем гране покрене, а дивље животиње да му покажу пут, а кад запази Орфеј да се звери око њега сјатише, не стиже ни да се замисли, а оне га већ опколише, и у правцу том и том, до лире на грани једној спуштеној, одведоше.

ИЗЕНАДА, прогледа Еуридика док изгубљено Тракијом шеташе, кад набаса на Хада који по неким божанским дужностима горњим светом ходаше, па је разбешњен у ланце окова, и са собом поведе, али мољаше Еуридика Хада, мољаше, и у божанским пословима ометаше, јер му се јадаше, и о бездушности својој причаше, а кад примети наједном да му хаљине по менти миришу, и приупита о том више, нареди јој Хад да ућути, јер ће Персефона претворити у биљку и следећу коју он додирне.

ИЗЕНАДА, омекша Хадово свирепо срце, кад до извора Океана стигоше, па исприча Еуридици да чим она оде у Тартару пресушише

поплаве, и да многи у Таргару за њу питаше: душе што невеселим ливадама бесциљно лутају, судије што на раскришћу трију путева нове душе чекају, те да је и он, једном, док је казним пољем ишао мислио на њу, и крену тад Еуридика да нешто прозбори, али кад је пре но што изусту прекиде, и рече да и његово срце самилост познаје, а кад увиде Еуридика да га нека д обра воља обузе, изнесе ма она све своје предлоге, а Хад рече свој, и под условима тим и тим, споразум склонише.

ИЗНЕНАДА, учини се Орфеју да га неко прати, па се сети Еуридике, вољене, што јој се на вечну љубав заклињао, о љубави неискрпно говорио, док је она његова певања слушала, само у њега занесена гледала, али тад угледа Афродиту и Диониса где му у сусрет долазе, а док с Афродитом о Хефестовој ковачници разговараше, уочи да њен чаробни појас у руци Диониса беше, али се не усуди да о том припита више, јер Дионис већ одсутно у даљину гледаше, те се у миру разиђоше ипак, а кад иза првог угла замаче, врати му се осећај да га прати неко, нико други до Еуридика сама, али и Орфеј записане истине познаваше, па се до зоре не осврну, и тако је изгуби заувек.

ИЗНЕНАДА, закључи Дионис да већ дуго крви не виде, па с Мајнадама план направи, и тако провалише оне у Аполонов храм у којем Орфеј као свештеник служаше, међутим, Орфеј ка споредном излазу већ бежаше, јер овај пут унутрашњем гласу вероваше, али Мајнаде га ипак стигоше, и ноге и руке одрубаше, а главу у реку Хербо бацише, али је она, тако пливајући, певала све до мора, и острва Лезба, где су Музе „плачући покупиле његове удове, и покопале их код Леибетре, у подножју планине Олимпа, где и сада славуј пева умилније него игде на свету.”

---

* Роберт Гревс, *Грчки митови*, Нолит, Београд, 1991, стр. 101.